

Első lecke A döntéshozatal

Tanári útmutató

Te döntöd el, úgy gondolkodsz-e, hogy segítsd önmagadat a boldogulásban és a sikerességben, vagy ezzel ellentétesen.

Naponta hozunk döntéseket életünk különféle dolgairól és naponta használjuk döntéshozó képességünket. Ahhoz, hogy a legjobb pénzügyi döntéseket hozzuk, fontos ismernünk az aktuális információkat. Szükségünk van pénzügyi tudásra, valamint ismernünk kell a gazdasági tényezők sokaságát.

A pénzügyi döntésekhez segítséget nyújt a www.magymagnas.ro honlap.

Áttekintés

Nap mint nap döntésekkel találjuk szembe magunkat. Míg a döntések legtöbbje banális és egyszerű, mint pl. „Mit egyek?” vagy „Milyen ruhát vegyek fel?”, addig néhányuk bonyolultabb is lehet, mint pl. „Új vagy használt autót vásároljak?”

Amint egyre gyakrabban használjuk és fejlesszük döntéshozatali képességünket, életünk minősége egyre inkább javulni fog. Bölcsebb döntések az időnk, pénzünk és más eszközeink hatékonyabb felhasználását eredményezik. Boldogabb családuknk lesz.

Ebben a bevezető leckében a tanulóknak lehetőségük van jobban megismerkedni a döntéshozatal folyamatával. Eleinte a folyamat általános jellemzőiről lesz szó, ezt követi egy beszélgetés a döntést befolyásoló külső és belső tényezőkről.

Az emberek általában nincsenek tudatában a gazdasági tényezők döntéseikre gyakorolt befolyásáról. A gazdasági tényezők közé tartozik a munkanélküliség, infláció, kamatláb. Ugyanakkor a kockázatokkal való számolás sem jellemző a legtöbb döntés során. A tanulók meg kell ismerjék a lehetőség költséget – azaz mit adnak fel, amikor egy bizonyos döntést meghoznak.

Végül pedig a tanulóknak be van mutatva néhány módszer (stratégia) ami segít elemezni a döntéseink következményeit. Bátorítani kell a tanulókat a tapasztalataik felhasználására a döntéseik javítása érdekében.

Átfogó célok

Tudatosítani és megértetni a döntést befolyásoló tényezőket, bemutatni alapvető döntéshozatali módszereket. Gyakorlati útmutatót adni a megoldandó probléma elemzéséhez, lehető megoldások felvázolásához, döntés meghozatalához. Tudatosítani a tanulókkal, hogy a döntéseik mennyire fontosak, és hogy a helyes döntésekkel jó irányba tudják terelni életüket.

Konkrét célok

- Meghatározni a döntést
- Meghatározni a döntési folyamat lépéseit
- Azonosítani és elemezni a döntést befolyásoló tényezőket, találni példákat olyan döntésekre amelyeket döntően befolyásoltak ezen tényezők
- Azonosítani és elmagyarázni néhány gyakori döntéshozatali módszert, és példákat adni olyan helyzetekre amikor ezeket a módszereket alkalmazták
- Elemezni a gazdasági állapotok befolyását a személyes és pénzügyi döntéseinkre
- Azonosítani a személyes és pénzügyi döntésekkel járó kockázatokat és lehetőség költségeket
- Gyakorlatokat végezni – döntéseket hozni a meglévő módszerekkel.

Tevékenységek

1-1 Mit próbálsz eldönteni?

- A tanulók azonosítsanak 3 döntést ami előtt állnak (pl. hova mennek vakációzni, otthonról való elköltözés, bicikli vásárlás, munkahely váltása – nyári munka vállalása stb.)
- Használva a nekik adott lapot, vezessék azon végig az egyik döntésüket, követve a lapon levő lépéseket

1-2 Milyen döntéshozatali módszert használtál?

- A tanulók (akár egyéneként, akár csoportosan) határozzák meg az általuk használt módszert. Ajánlott a szerepjáték is
- Megbeszélni, hogy az általuk használt módszer milyen mértékben volt sikeres
- Kitérni a tényezőkre, amelyek befolyásolhatták a döntési módszert, illetve a döntést

1-3 Hogyan befolyásolja a gazdasági állapot a döntéseket?

- Elemezni a jelenlegi gazdasági helyzetet (mutatókat) és meghatározni a lehetséges hatásokat a személyes és pénzügyi döntésekre
- Az adott gazdasági környezetben melyek a legjobb döntések, illetve milyen a legjobb magatartás ami a pénzügyeinket illeti?

1-4 Tudsz döntést elemezni?

- Amennyiben lehetséges, önkéntes alapon, a tanulók vegyék fel videóra kedvenc műsorukat, majd az osztállyal együtt megnézve a felvételt, határozzák meg milyen döntéshozatali módszert használnak a szereplők
- A tanulók, felhasználva a kiosztott lapokat, elemezzék a szereplő döntését
- Megbeszélni mennyire volt hatékony a használt módszer

1-5 Első leckéhez tartozó kvíz

A döntéshozatal folyamata (példa)

- 1. határozd meg a célt vagy problémát**
 - hol akarsz élni miután elvégzed a líceumot/ egyetemet?
- 2. Informálódj és írd le a lehetőségeket**
 - Otthon maradok
 - Otthon maradok és bért fizetek a szüleimnek
 - Bérelek egy lakást
 - Egyedül élek
 - Többen bérelünk egy lakást
 - Bentlakásban lakom
 - Remete leszek a kolostorban
 - Rokonsághoz költözök
- 3. Elemezd minden lehetőség következményeit és mérlegeld a lehetőségeket**
- 4. Válaszd ki a legjobb megoldást**
- 5. Mérd fel a eredményeket**

Beszélgessünk a tanulókkal életük legjobb és legrosszabb döntéseiről.

Mit próbálsz eldönteni?

- Készíts egy listát
 - Tizenévesek
 - Egyetemre felvételizni
 - Pénzt megtakarítani
 - Résztudós munkát vállalni
 - Huszonévesek
 - Autót vásárolni
 - Pénzt megtakarítani
 - Elköltözni otthonról
 - Felnőttek
 - Lakást vásárolni
 - Pénzt megtakarítani
 - Munkahelyet váltani
 - Hol lakom nyugdíjas koromban?
- Használd a döntéshozatal lapon található lépéseit
 - Beszélj az eredményekről

Szabad beszélgetés, valamint döntések levezetése a lapon.

1-1 tevékenység

Miért olyan nehéz ez (néha)?

1. A kognitív szintek korlátai

- Tudás (legkönnyebb)
- Megértés (kevésbé könnyű)
- Elemzés (kezd nehezzé válni)
- Átlátás – szintézis (nehéz)
- Értelmezés (legnehezebb)

Szabad beszélgetés.

Döntést befolyásoló tényezők

- kor
- költségvetés
- kultúra
- család véleménye
- érzelmek
- szokások
- barátok
- kockázatok és következmények
- idő
- értékek

Szabad beszélgetés.

Gyakori döntéshozatali módszerek

Minden módszernél beszélni arról, hogy miből áll, milyen döntéseket hoztak így mostanában, és milyen tényezők voltak hatással erre a módszerre.

- spontaneitás
- óhajítás
- elkerülés
- elfogadás
- halogatás
- kínlódás, rágódás
- biztonság
- átlátás

Szabad beszélgetés.

Magyarázás, szóbeli bemutatás.

1-2 tevékenység

Gazdasági tényezők és a döntéshozatal

1. Növekvő árak drágább javakat és szolgáltatásokat jelentenek, valamint a pénz vásárlóerejének csökkenését.
2. A fogyasztó megnövekedett költekezése bizonyos ágazatokban munkahelyek teremtéséhez és bérek növekedéséhez vezethet az adott iparágakban.
3. Az alacsonyabb kamat elősegíti a költekezést; a magas kamatok inkább a megtakarítást ösztönzik, csökkentve a hitelezést.
4. A gazdaságban található nagyobb pénzmenyiség általában alacsony kamatlábbal jár együtt és fordítva.
5. A magas munkanélküliség csökkenti a fogyasztást és költekezést, ami további munkanélküliséghez vezet.
6. A megnövekedett lakásépítési ütem munkahelyeket teremt és megnöveli a fogyasztást.
7. Amennyiben a GDP¹ növekszik, ez az illető ország gazdaságának növekedését, fejlődését jelzi.
8. Az egyre növekvő részvényárak azt jelzik, hogy nagy a bizalom a gazdaság és a cégek iránt, valamint hogy megfelelő a környezet a fogyasztásra és költekezésre.

1-3 tevékenység

Internetes tevékenység: megkeresni az jelenlegi infláció és kamatláb mértékét

A kockázat és döntéshozatal.

Beszélgetés, magyarázás.

Lehetőség költség és a pénz időbeni értéke.

- Amikor döntést hozunk, automatikusan kizárunk több más lehetőséget. Ezeket az elvesztett lehetőségeket lehetőség költségnek hívjuk.

Beszélgetés, magyarázás.

Egy döntés elemzése

Amennyiben lehetséges, használjunk videófelvételt (TV műsor, film)

- A tanulók azonosítsák a a döntéshozatali módszert, amit a főszereplők használnak
- A tanulók leírják a használt módszert, ennek lépéseit
- A használt módszerek eredményességének mérlegelése

Beszélgetés.

1-4 tevékenység

Első leckéhez tartozó kvíz.

Kvíz

¹ GDP – bruttó nemzeti össztermék;

Kvíz – első lecke

Igaz / hamis

1. h A döntéshozatal folyamata információgyűjtéssel kezdődik.
2. h A halogatás jó példa arra miként befolyásolják a gazdasági tényezők a döntést.
3. i Magasabb kamatláb megnöveli a kölcsönvett pénz árát.
4. i Növekvő árak csökkentik az egyéni vásárlóerőt: ez az infláció.
5. i A bankbetétre kapott kamatot a pénz időbeni értékének nevezhetjük.

Válaszd ki a helyeset

6. A A döntéshozási folyamat utolsó lépése :

- A. a következmények felmérése
- B. információk szerzése
- C. probléma azonosítása
- D. legjobb megoldás kiválasztása

7. A pénz vásárlóerejének csökkenését legjobban a C mutatja.

- A. munkanélküliségi mutató
- B. pénzmennyiség
- C. infláció
- D. kamatlábak

8. B A lakosság költekezése nagyobb ha:

- A. magas a munkanélküliség
- B. alacsonyak a kamatok
- C. magasak az adók
- D. nagy a megtakarítási arány

9. Azok a befektetések, amelyek nehezen válthatók át pénzre, magas D kockázattal rendelkeznek.

- A. infláció
- B. gazdasági
- C. bevételi
- D. likviditási

10. A döntésekkel járó költségeket C nevezünk.

- A. a pénz időbeni értéke
- B. személyes kockázat
- C. elvesztett lehetőség költsége
- D. spontaneitás